

ПРОГРАМСКЕ СМИЈЕРНИЦЕ СДСС-а ЗА ПЕРИОД 2017. - 2021. ГОДИНЕ

I Уводне напомене

Самостална демократска српска странка је у континуитету, од свог оснивања 1997. године до 2017. године, када обележава 20. годишњицу свог успешног деловања и рада, ширила своју организацијску структуру и јачала политичку снагу, тако да је од мале регионалне мањинске политичке странке, развила се у значајну парламентарну странку. Самостална демократска српска странка је данас не само најјача српска политичка опција, либералне и социјалдемократске оријентације, већ је парламентарна странка са снажним политичким утицајем на све значајне политичке процесе у Републици Хрватској.

У раздобљу од 2017. године до 2021. године Самостална демократска српска странка ће настојати да, кроз сарадњу са другим политичким странкама у Хрватском сабору постане још значајнији фактор у његовом раду и још снажнији и успешнији заступник грађанске једнакости те социјалне и етничке равноправности у хрватском политичком животу. И једно, и друго, и треће су у последње четири године нарушени, па Хрватска све више постаје земља неједнакости: неједнаких шанси и неједнаких права, у којој је 40% младих без посла са тенденцијом исељавања, постаје земља социјалне неравноправности, у којој око 30% становништва живи испод границе сиромаштва. Она све више постаје земља етничке искључивости у којој се продубљује и повећава неравноправност припадника националних мањина, са израженим асимилацијским процесима и присутном дискриминацијом у свим областима, посебно припадника српске заједнице, чије се животне средине развојно запостављају.

II Заустављање ретроградних процеса, релативизовања вредности антифашизма и обнављања вредности нацизма и усташтва

Пораст нетолеранције у хрватској политичкој и општој јавности, које се огледа у непрестаном произвођењу непријатељства и мржње према Србима и непрестаном одржавању ратне атмосфере, представља очит извор сужавања слобода и права, али и разлог друштвеног назадовања и државне нефункционалности. Стога, за разлику од већине других странака, од којих неке или генеришу ту врсту нетолеранције или је дозвољавају, СДСС ће појачати своју борбу против ње и при том деловати и као савез активних субјеката против нетолеранције и дискриминације. СДСС ће у сарадњи са другим политичким странкама деловати на заустављању ултраконзервативних, не само националистичких већ и фашистичких облика деловања. Очување вредности антифашизма, допуњеног новим садржајима те његова афирмација у новим околностима остају трајно опредељење СДСС-а, посебно у околностима у којим се врши ревизија историје, негира и релативизује традиција антифашизма и обнављају вредности нацизма и усташтва. Као и досад СДСС ће се самостално и у коалицији с другим политичким странкама борити против таквих околности и таквих појава.

III Јачање политичког профила и политичке снаге СДСС-а

У наредном четворогодишњем раздобљу СДСС ће јачати свој профил странке која се бори за социјалну праведност, а против све веће друштвене неједнакости. Посебно ће се

борити за заштиту права радника и радно овисног становништва, које је све незаштићеније у својем праву на рад и у својим правима из рада. Као што су то разували и његови историјски претходници и СДСС разуме да су социјална неправноправност и етничка неправноправност веома често двије стране исте кованице, којима националне владајуће групације манипулишу као средствима за одржавање своје политичке и економске моћи, те држањем људи у међусобним сукобима, а не сукобима са онима који их обесправљују.

СДСС ће у наредном периоду своје деловање усмерити на бољу организацијску и кадровску ефикасност, те започети процес стварања нове енергије у СДСС-у да би кроз бољу комуникацију и уз помоћ те енергије ојачала своју политичку снагу. СДСС ће наставити јачати политику родне равноправност како у друштву тако и у властитим редовима. Као мањинска странка СДСС има и треба имати посебну осетљивост према било којем облику искључености, подзаступљености и обесправљености, а све је то присутно у односу према женама у Хрватској уопште, а посебно у српској заједници. Стога да би мењао такво стање, СДСС треба мењати и себе.

СДСС ће наставити с политиком веће укључености младих у своје деловање у чланству, властитом руководству и нашу представљеност на локалном и државном нивоу. При томе ће посебну пажњу посветити образовању и оспособљавању за политички и јавни посао уопште, како би се избегли ризици недовољне припремљености за унутарстраначки и ванстраначки рад. Неопходна знања, вештине и етичке норме важне су претпоставке успешног деловања странке и њених нових генерација.

Заједно са осталим парламентарним странкама СДСС ће радити на стварању бољих буџетских претпоставки за унапређивање права и положаја особа с инвалидитетом у превозу, образовању, запошљавању и њиховој укључености у друштвени живот. Брига о старим особама, кроз здравствену заштиту, помоћ и негу у кући или институцијама за њихов смештај, те стварање бољих услова за свакодневни живот, је стални задатак и приоритет у деловању СДСС-а, нарочито у слабо насељеним повратничким срединама.

IV Ратно насеђе и неостварена права Срба

Ратно насеђе, његове последице и његова употреба у политици, медијима и образовању, представљају огроман терет како хрватског друштва тако и српске заједнице. Многа права без којих су током рата и због рата остали припадници српске заједнице и заједница у целини до данас нису остварена унаточ међународним споразумима, као што су Ердутски споразум, Писмо о намерама Владе РХ, Споразум о сарадњи с Хашким трибуналом, Приступни уговор Републике Хрватске и ЕУ. Преузете обавезе се занемарују или негирају и то не само од Републике Хрватске већ и од других страна потписница, посебно ЕУ. Подсећање на те обавезе и активирање механизма за њихово провођење код страна потписница је прво приоритетно питање у остваривању права Срба у Хрватској.

Због тога ће се СДСС и у следећем четворогодишњем раздобљу залагати за то:

- да се хрватско друштво не милитаризије све агресивнијим и искључивијим ратним политикама сећања;
- да се санкционишу ратни злочини почињени према Србима, и то једнако убиства, прогони, палевине и спречавање повратка;
- да се призна статус цивилних жртава рата и грађанима српске националности;
- да се омогући повратак преосталим избеглицама, а њих је још преко 30 000 регистрованих у Републици Србији;
- да се заврши повратак имовине, обнова и програм стамбеног збрињавања за бивше носиоце станарског права, те им се омогући откуп по нижим ценама од досадашњих;
- да се недискриминацијски доврши провођење закона о конвалидацији радног стажа;
- да се коначно не само призна право на неисплаћене пензије у раздобљу 1991-1997. године већ да се изнађе решење за њихову правичну исплату;

- да се реши статус институција српске заједнице и доследно примењује Уставни закон о правима националних мањина.

V Равномјеран регионални развој

Неравномеран регионални развој огroman је проблем Хрватске који ни након уласка у Европску унију није на озбиљан начин узет у обзир. То посебно вреди за подручје Славоније, како источне тако и западне, Баније, Кордуна, Лике и северне Далмације. Више од 40 општина и градова на ток подручју су на рубу или испод њега кад је у питању демографска, инфраструктурна и економска слика. Међу тим општинама у првих 15 су општине са локалном српском већином. Стога ће СДСС као приоритет свога политичког деловања и у наредне четири године имати промену дискриминацијске политике регионалног развоја према подручјима у којима Срби живе као локална већина или мањина.

СДСС ће посебно инсистирати на следећем:

- да се допуни Стратегија регионалног развоја и Закон о регионалном развоју, тако да се у подручјима насељеним мањинама и демографски ослабљеним подручјима осигура посебан статус;

- да се донесе Закон о потпомогнутим подручјима и формира Фонд за потпомогнута подручја, што је од виталног значаја за одрживост живота на ратом девастираним и запостављеним повратничким српским подручјима;

- да се при ХБОР-у оформи посебна управа или нека врста мини-ХБОР-а која би се примарно бавила програмима демографске, инфраструктурне и економске ревитализације подручја која су најнеразвијенија у Хрватској;

- да се у сарадњи са Владом РХ осигура што је могуће озбиљнија и шира партиципација припадника српске заједнице у државним органима и јавним предузећима и установама у областима од виталног интереса за припаднике српске заједнице;

- да се у Државном буџету за наредне четири године посебна пажња посвети развоју инфраструктуре, како комуналне тако и социјалне на најнеразвијенијим подручјима;

- да се унутар српске заједнице појачају образовни и пројектни капацитети неопходни за иницирање и оспособљавање становништва за повољније развојне услове, а све са циљем убрзаног повећања броја радних места на подручју од Дунава до ушћа Крке;

- да се унутар српских институција (укључујући и СПЦ), а у сарадњи с општинама, иницира пројект одржавања, очувања и управљања земљишним потенцијалима као изнимно значајним за стварање одрживе развојне политике као и за очување власништва.

VI Афирмација мултикултуралности, интеркултуралности и идентитета Срба у Хрватској

СДСС ће у наредном четворогодишњем раздобљу у свом парламентарном деловању, у општој јавности и стручним облицима јавности, посебно културној, научној и образовној, инсистирати на томе да о томе постоји свест у Хрватској и да њезине посебне политике буду више мултикултуралне и интеркултуралне, а тиме и отвореније за историјске и актуалне доприносе Срба и њихова идентитета.

Посебну пажњу СДСС ће посветити томе:

- да образовна политика и образовни садржаји не искључују Србе из њихова удела у хрватској историји, науци, политици, култури, књижевности и другим подручјима друштвеног деловања;

- да се у школском систему и мрежи школа проведе регистрација школа на српском језику и писму као посебних мањинских школа, што је до сада одбијано већ 20 година;

- да језична политика и језична култура буду засноване на толеранцији према језичним разликама и према слободи да се оне манифестују и практикују, као и на несметаној

службеној и јавној употреби ћириличног писма;

- да се у културној политици посебна пажња и потребна средства усмеравају за програме обнове и очувања сакралне и световне баштине, укључујући и споменичку баштину из раздобља НОБ-а;

- да се у сарадњи са другим институцијама српске заједнице (СНВ, ЗВО, СКД "Просвјета", СПД "Привредник" и СПЦ) установи научно-истраживачки центар за развој образовне, медијске и истраживачке политике која би била у функцији афирмације и јачања идентитета српске заједнице унутар ње саме и унутар хрватског друштва.

VII Сарадња с другим српским институцијама и подршка њиховом развоју и јачању

Као и досада, СДСС ће и у будуће тесно сарађивати са СНВ-ом, ЗВО-ом, СКД „Просвјетом“ те са СПЦ-ом, поштујући њихову аутономију, а у стварима од заједничког интереса и интереса српске заједнице. СДСС ће посебно помагати у осигуравању поврата имовине (СКД "Просвјета, СПД "Привредник" и СПЦ), обнови објеката (посебно сакралних) и обезбеђивању потребних буџетских средстава. СДСС ће тамо где је то могуће и потребно помагати у реализацији програма.

СДСС ће такође учествовати у изради заједничких политика неопходних српској заједници, као што је образовна, културна, језична, истраживачка, развојна и друге могуће политике, што је од посебне важности за заустављање асимилацијских процеса, како у националном тако и у верском смислу, који су изражени у градским срединама и посебно међу младим. Осмишљавање и развијање антиасимилацијских политика и програма је од посебне важности за одржавање виталности српске заједнице.

VIII Сарадња у регији и перспективе вањске политике у међународним односима

Регија, посебно подручје бивше Југославије и западног Балкана, представља важан и до сада неискоришћен потенцијал економског развоја и политичке релевантности. Због тога СДСС сматра да сарадња у регији у форми неког регионалног модела треба бити приоритетна задаћа хрватске политике. Као и досад СДСС ће и у будућем раздобљу доприносити регионалној сарадњи и заједничкој европској будућности свих земаља бивше Југославије, посебно Републике Србије и Босне и Херцеговине. СДСС ће посебну пажњу у свом деловању посвећивати изградњи добрих односа између Хрватске и Србије, те Хрватске и Босне и Херцеговине. Такође ће радити на додатном унапређивању односа између српских институција у Хрватској и институција Републике Србије, у циљу унапређења њихова рада. Након уласка у НАТО и ЕУ хрватска политика добија нове димензије и нове перспективе вањске политике унутар којих може боље афирмисати своје интересе. Уз то још се отварају и нове перспективе за сарадњу са другим земљама, као што су Русија и Кина, с којима може унапредити своје економске и своје вањскополитичке потенцијале. СДСС сматра изнимно важним да Хрватска доприноси јачању улоге УН-а и његових активности, као и јачању других међународних организација, попут ОЕБС-а и своје улоге у њима.